

ЗОЛОЧІВ

Львівська область

КЛЮЧОВІ ОБ'ЄКТИ

- 1) Золочівський двір (XIV ст.);
- 2) костел Успіння Пресвятої Діви Марії (XVII ст.);
- 3) Музей-заповідник «Золочівський замок»;
- 4) церква св. Миколая (XVI ст.);
- 5) будівля магістрату (XIX ст.).

ОПИС КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Золочів (заснований 1423 року) був містом, яке поєднувало культури різних народів, адже в ньому проживали українські, польські, єврейські та вірменські родові династії. Їхня культурна та історична спадщина представлена унікальними пам'ятками як місцевого, так і національного значення: музей-заповідник «Золочівський замок», Золочівський двір XIV ст. (фортифікаційно укріплена кам'яна споруда з ровом та валами навколо, тепер у цьому будинку міститься церква Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста Господнього УГКЦ, та монастир Чесного Хреста св. Дам'яна ЧБМ), костел Успіння Пресвятої Діви Марії XVII ст. (1782 р. функціонував колегіум, де навчалось близько 500 учнів), церква святого Миколая (XVI ст.) на унікальних оборонних валах XIV ст., церква Воскресіння Господнього, побудована в 1624-1627 роках як усипальниця першої жінки Якуба Собеського Маріанни Вишневецької та їхніх доньок, старе кладовище (із XVIII ст.), єврейське кладовище, багато інших історичних споруд.

ОБ'ЄКТИ СПІЛЬНОЇ БАГАТОНАЦІОНАЛЬНОЇ ТА БАГАТОКУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Золочівський двір.
Костел Успіння Пресвятої Діви Марії (XVII ст.).
Церква Воскресіння Господнього.
В'їзна арка (1833).

ПОРАДИ ТУРИСТАМ

Популярні серед туристів: Музей-заповідник «Золочівський замок» (<http://lvivgallery.org.ua/museums/muzej-zapovidnyk-zolochivskyy-zamok>); Золочівський двір XIV ст. (фортифікаційно укріплена кам'яна споруда з ровом та валами довкола, тепер у цьому будинку діють церква Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста Господнього УГКЦ та монастир Чесного Хреста св. Дам'яна

ЧБМ); костел Успіння Пресвятої Діви Марії XVII ст. (1782 р. функціонував колегіум, де навчалось близько 500 учнів; функціонує один із найбільших органів України); церква св. Миколая (XVI ст.) на унікальних оборонних валах XIV ст.; церква Воскресіння Господнього (побудована в 1624-1627 роках як усипальниця першої дружини Якуба Собеського – Маріанни Вишневецької – і їхніх доньок), давнє кладовище (із XVIII ст.); єврейське кладовище; давні будівлі.

ЩО ПОЧИТАТИ ПРО МІСЦЕВІСТЬ ТА ПАМ'ЯТКИ

Бучковська Х. Історія Золочева: легенди та маловідомі факти // Золочів.нет: інформаційний портал. 20.07.2012. URL: <https://zolochiv.net/istoriya-zolocheva-lehendy-ta-malovidomi-fakty/>

Костирко О. Золочівський замок – колись і тепер // Свобода. 24.08.2016. URL: <https://svoboda-news.com/svwp/золочівський-замок-колись-і-тепер/>

Томін Ю. Через Золочів і Тернопіль – до східного кордону з Російською імперією // Львівський залізничник. 25.03.2011. С. 3. URL: <http://railway.lviv.ua/fileadmin/gazeta/2011/N11/2011-11-03.pdf>.

ЦЕРКВА СВЯТОГО МИКОЛАЯ

Пам'ятка архітектури
національного значення

Охоронний номер: № 382

Тип об'єкта: Споруди

Вид об'єкта: Історична

Попередня назва об'єкта: Церква на валах

Сучасна адреса: 80700, Львівська обл., м. Золочів,
вул. Валова, 2

Геолокація: 49.808283, 24.898991

Датування об'єкта: 1515 р.

Стан пам'ятки: Задовільний стан

МАТЕРІАЛИ І ТЕХНІКА ВИКОНАННЯ, ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІКИ ВИКОНАННЯ

Побуває думка, що попередником Миколаївської церкви був дерев'яний храм із невідомою посвятою (згадується в податковому реєстрі 1515 року). За версією, храм згорів при ворожих нападах, і на цьому місці й було зведено церкву св. Миколая. Вона є інкастельованою, тобто поєднує оборонні та сакральні функції, оскільки храм входив у давню оборонну мережу міста й має відповідні архітектурні форми, такі як бічні контрфорси й характерна форма віконних отворів. Храм декілька разів переставлявся, сучасного вигляду набув 1766-го за фінансової підтримки старости канівського Миколи Потоцького.

ІСТОРІЯ ОБ'ЄКТА

Церква св. Миколая – один із найдавніших храмів міста. Попередником церкви був дерев'яний храм із невідомою посвятою (згадується в податковому реєстрі 1515 року), який, за переказами, згорів під час ворожих нападів.

У книгах і статтях здебільшого йдеться про час зведення XVI ст., хоча відомо, що архітектурні особливості найдавнішої частини храму, тобто основного масиву нави, характерні для періоду XIV-XVI ст. А першою писемною згадкою про церкву є записи у шематизмах Львівської єпархії 1627 року, тож історія виникнення храму ставить більше запитань, ніж дає відповідей.

Побуває легенда, що тут зупинявся з дружиною та молився сам Богдан Хмельницький перед походом. Із 1990 року, від моменту легалізації Української греко-католицької церкви, церква св. Миколая під опікою отців Василіян. Цей храм належить до небагатьох, де представлено найкращі зразки сакрального мистецтва різних стилів (історик Анатолій Чекінда).

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА ЦІННІСТЬ ПАМ'ЯТКИ

Різьблення й скульптури іконостасу виготовлялись учнями Іоана Пінзеля – Антоном Штилем та Франциском Оленським. Цей іконостас був знищений радянською владою, сьогодні ж у храмі розміщується точна його копія. На початку XX ст. проведено реставраційні роботи (був залучений художник-монументаліст Модест Сосенко). За радянських часів у церкві св. Миколая розмістили музей. Іконостас було демонтовано й викинуто, хоча рештки врятували музейники.

ЯК ОБ'ЄКТ ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ СЬОГОДНІ

Діюча церква святого Миколая (під опікою оо. Василіян УГКЦ).

ЯК ВІДВІДАТИ

Вхід вільний (щоденно).
Інтер'єр храму; розписи Модеста Сосенка.

ПОВ'ЯЗАНІ ОБ'ЄКТИ ТА/АБО НЕМАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА

Оборонні вали XII ст.

ПРОЄКТИ ТА ІНІЦІАТИВИ, СПРЯМОВАНІ НА АКТУАЛІЗАЦІЮ ОБ'ЄКТА

Щорічне театралізоване дійство «Богдан Хмельницький на золочівських валах».

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Гупало Н., Жишкович В., Грималюк Р. Церква Святого Миколая у Золочеві. Львів: Місіонер, 2007. 48 с.

Жишкович В. Три маловідомі ікони львівської школи малярства XVII ст. з церкви Святого Миколая у Золочеві // Бюлетень Львівського філіалу Національного науково-дослідного реставраційного центру України. Львів, 2008. № 1(10). С. 89–95.

Откович Т. Реставрація настінних розписів Модеста Сосенка в церкві Св. Миколая в Золочеві // Бюлетень Львівського філіалу Національного науково-дослідного реставраційного центру України. Львів, 2008. № 1(10). С. 130–134.

Złoczów // Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. Warszawa: nakł. Filipa Sulimierskiego i Władysława Walewskiego, 1895. Т. 14.

ВІДЕО

Церква Миколая у Золочеві (Віталій Батір).

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=BzbVLhJaMqg>

reherit.org.ua

Facebook – ReHERIT

Цей матеріал створений за фінансової підтримки Європейського Союзу. Його наповнення є винятковою відповідальністю проєкту ReHERIT і не обов'язково відображає погляди ЄС.